

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

для здобувачів вищої освіти 1 року навчання
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27.06.2024 р.).

Рецензенти:

Бредньова Віра Петрівна, кандидат технічних наук, професор кафедри нарисної геометрії та інженерної графіки Одеської державної академії будівництва та архітектури;

Бартенєва Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Спасскова О. П. Методичні рекомендації до виконання практичних та самостійних робіт з дисципліни «Методика викладання технологій у закладах вищої освіти» для здобувачів вищої освіти 1 року навчання за другим (магістерським) рівнем денної форми навчання Спеціальності Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика). Одеса : Університет Ушинського, 2024. 43 с.

©Університет Ушинського, 2024 р.

© Спасскова О. П. 2024 р.

Зміст

Вступ.....	4
Тема 1. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти України.....	10
Тема 2. Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів.....	13
Тема 3. Методика навчання технологій як навчальний предмет і галузь педагогічної науки.....	16
Тема 4. Розвиток методики навчання технологій на початку ХХІ століття.....	18
Тема 5. Концептуальні засади технологічної освіти учнів.....	22
Тема 6. Професійна компетентність викладача методики навчання технологій.....	25
Список використаних і рекомендованих джерел.....	28
Додаток А. Вимоги до оформлення рефератів.....	32
Додаток Б. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел згідно з національним стандартом України ДСТУ 8302:2015.....	37

Вступ

Методика викладання технологій у закладах вищої освіти як дидактично обґрунтована система знань, умінь та навичок, досвіду творчої діяльності покликана забезпечити підготовку майбутніх викладачів технологій до реалізації державних стандартів змісту освітньої галузі — Технології та чинних навчальних програм закладів вищої освіти.

Курс — Методика викладання технологій у закладах вищої освіти є провідною дисципліною у підготовці майбутніх викладачів зі спеціальності — Трудове навчання та технології і має на меті формування у майбутніх викладачів технології методичної компетентності як системи теоретичних знань, професійних умінь і навичок та особистісних якостей і сфері організації і проведення технологічної підготовки здобувачів вищої освіти.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: розкриття основних ідей Концепції технологічної освіти в Україні, змісту основних положень державного стандарту освітньої галузі — Технології та нової структури технологічної підготовки студентів у закладах вищої освіти; оволодіння майбутніми викладачами технології теоретичними і методичними знаннями та вміннями проведення занять з трудового навчання та технології в закладах вищої освіти відповідно до нових тенденцій реформування освітньої галузі — Технології з використанням активних, інтерактивних методик, інформаційно-комунікаційних засобів навчання; розкриття шляхів реалізації провідних принципів технологічної освіти, забезпечення освітньої, розвивальної і виховної функції технологічної підготовки здобувачів вищої освіти; здійснення міжпредметних зв'язків технології з основами наук, інтеграція знань студентів з різних галузей наук і навчальних предметів у процесі проектно-технологічної діяльності; визначення змісту роботи викладача з організації, планування і матеріального забезпечення технологічної підготовки здобувачів вищої освіти; підготовка і розробка необхідної документації для викладача технології.

Головна мета методичних рекомендацій – надати здобувачам вищої освіти другого (магістерського) рівня цілісну і логічно-послідовну систему знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкрити концепцію, основи теорії, методики і методології викладання навчальних дисциплін у системі вищої освіти.

У наслідок вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання технологій у закладах вищої освіти» здобувачі вищої освіти мають знати: законодавчі акти України про вищу освіту і концепцію її розвитку;

- структуру і зміст освітнього процесу в закладі вищої освіти, з особливостями роботи викладачів, завідувача кафедри, деканату, адміністрації;

- педагогічні форми освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня;

- методи та прийоми ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності;

уміти:

- творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєні під час вивчення дисциплін загально технічного циклу;

- планувати, організовувати і аналізувати різноманітні види навчальних і поза аудиторних занять, використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів;

- застосовувати на практиці найбільш ефективні прийоми і методи навчання, що застосовуються в системі викладання навчальних дисциплін.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 10. Здатність працювати в команді вибудовуючи міжособистісну взаємодію відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 04. Здатність до проектування та організації освітнього процесу у вищій освіті та викладання спеціальних дисциплін на підставі відповідної нормативно-правової бази.

СК 05. Здатність використовувати інноваційні технології навчання в процесі викладання спеціальних дисциплін; добирати засоби викладання, методи, прийоми відповідно меті та змісту навчання технологій, трудового навчання, інформатики в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, центрах творчості, а також в закладах вищої освіти; здійснювати контроль оцінювання навчальних досягнень учнів.

СК.10. Здатність використовувати психолого-педагогічні закономірності організації освітнього процесу, методологічні засади освітнього процесу, загальні принципи побудови змісту освіти у закладах загальної середньої освіти, закладах вищої освіти, передовий педагогічний досвід з метою впровадження їх у практику педагогічної роботи.

СК 11. Здатність застосовувати сучасні освітні методи, прийоми й технології, прогресивні форми організації освітнього процесу для забезпечення якості освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти, закладах вищої освіти.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0-2 бали	Здобувач вищої освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність елементарно висловити думку. Практичні завдання виконує лише з допомогою викладача та низького рівня якості від установлених норм, нормативних показників, та на високому рівні.
	3-5 бали	Знання здобувача вищої освіти є достатньо повними, самостійно застосовує вивчений матеріал під час виконання практичних робіт, уміє аналізувати, робити висновки. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Практичні завдання доброго рівня але мають окремі відхилення від нормативних показників.

	6-8 балів	Здобувач вищої освіти володіє глибокими, міцними знаннями та вміннями і здатний усебічно використовувати їх при виконанні практичних робіт. Користується методичною документацією, що передбачена програмою. Практична робота виконана без відхилень від установлених норм, нормативних показників, та на високому рівні.
Самостійна робота	0-2 бали	Здобувач вищої освіти розпізнає деякі об'єкти вивчення та називає їх (на побутовому рівні), розпізнає інструменти та обладнання для виконання самостійних робіт, знає їх призначення, має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконав елементарні прийоми роботи професійним інструментом виконуючи частину самостійних завдань; самостійні роботи містять багато суттєвих відхилень від установлених нормативних показників, при їх виконанні потребує систематичної допомоги викладача.
	3-5 бали	Здобувач вищої освіти самостійно і логічно відтворює фактичний і теоретичний матеріал та наводить приклади; володіє навчальним матеріалом і використовує набуті знання, вміння та засвоєні компетентностями у стандартних ситуаціях; самостійну роботу виконує відповідно до інструкцій викладача; робота має окремі відхилення від нормативних показників; користується необхідною методичною документацією.
	6-8 балів	Здобувач вищої освіти володіє глибокими знаннями, вміннями та засвоєніми компетентностями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно використовує інформацію у відповідності з поставленими завданнями; може систематизувати та узагальнювати навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; бездоганно виконує та аналізує виконані роботи.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (доповідь/презентація)	0	Завдання не виконано; доповідь має компеллятивний характер; висловлювання не відповідає (за змістом і формою) вимогам. Презентація відсутня.
	1 – 2	Зміст доповіді відповідає заявленій темі, проте тема розкрита частково. Наведені дані і факти обґрунтовують чи ілюструють сформульовані тези частково (не більше 3 зауважень). Достовірність інформації у доповіді має зауваження щодо двох вимог з трьох (точності, обґрунтованості, наявності посилань на джерела первинної інформації). Робота характеризується змістовою цілісністю, зв'язністю і послідовністю викладу, допущено не більше 1 логічної помилки. Композиційна структура промови витримана. Недоліки спостерігаються під час аргументації основних положень, встановленні причинно-наслідкових зв'язків. Здобувач переважно

		<p>дотримується лексичних, граматичних, стилістичних норм усного мовлення, проте припускається помилок різного характеру. Здобувач почуває себе скуто, невпевнено і напружено. Ефективність промови невисока через відсутність контакту з аудиторією, недоцільне використання прийомів зацікавлення і утримання уваги слухачів, добір недостатньої кількості аргументів, небагатий арсенал лінгвістичних та екстралінгвістичних засобів. Мультимедійна презентація значною мірою не відповідає вимогам: відсутній титульний слайд, список використаних джерел, відсутнє логічне завершення презентації у вигляді висновків, змістовного узагальнення. Створено так званий «реферат з малюнками», тобто використано слайди з текстовою інформацією, переписаною з підручників, посібників, інтернету, замість формулювання тез чи ключових, опорних слів та фраз. Порушення вимог щодо дизайну презентації: відсутність стильової єдності в оформленні всіх слайдів презентації; невідповідність кольору фону та тексту; невдалий вибір кольорової гами, використання в дизайні більше 3-х базових кольорів; використання шрифтів, що утруднюють сприйняття тексту; відсутність відступів від краю слайду (поля). Наявність граматичних помилок.</p>
	3 – 4	<p>Зміст доповіді відповідає заявленій темі, проте тема розкрита не повно / наявні фрагменти, які не відповідають темі. Наведені дані і факти обґрунтовують чи ілюструють сформульовані тези частково (не більше 2 зауважень). Достовірність інформації у доповіді має зауваження щодо однієї з вимог (точності, обґрунтованості, наявності посилань на джерела первинної інформації). Здобувач демонструє сформованість умінь і навичок правильного (не більше 2 помилок) і переконливого мовлення, володіє навичками доцільної побудови промови, аргументованого доведення тез, проте відтворює завчений текст, не враховуючи особливості усного мовлення, обмежено послуговується ораторськими прийомами зацікавлення і утримання уваги слухачів, втрачає контакт з аудиторією. Засоби виразності використовуються не завжди доцільно. Під час виступу здобувач почувається достатньо впевнено. Не дотримано всіх вимог до створення мультимедійної презентації: спостерігається</p>

		<p>незначна інформаційна надмірність тексту презентації, чи/та перевантаженість ілюстративним матеріалом. Ілюстрації та графічні елементи органічно доповнюють текст, проте є незначні недоліки дизайну презентації.</p>
	5	<p>Зміст доповіді відповідає заявленій темі. Здобувач глибоко, повно й обґрунтовано розглядає предмет дослідження, посилається на джерела первинної інформації, подає узагальнення альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми. Наведені дані й факти адекватно обґрунтовують чи ілюструють тези доповіді. Текст характеризується цілісністю та композиційною грамотністю. Використано достатній обсяг високоякісних інформаційних джерел. Здобувач демонструє вміння будувати розгорнутий монолог з фахової проблематики, логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, застосовуючи основні закони риторики і прагнучи при цьому виробити індивідуальний стиль. Студент володіє технікою і культурою мовлення, демонструє слухачам процес зародження і розвитку думки, використовує цитування, прийоми драматизації виступу, вдало імпровізує. Доповідь викликала велике зацікавлення й жваве обговорення у студентському середовищі, наявні позитивні коментарі. Навчальна презентація виконана з дотриманням усіх вимог: наявні усі структурні елементи; інформацію ретельно структуровано, представлено лаконічно, максимально інформативно, дотримано принципів науковості, послідовності у відборі текстового матеріалу; гармонійний дизайн; дотримано правил використання шрифтів, кольорового поєднання, стильової єдності оформлення; ілюстрації відповідають змісту презентації; дотримано норм літературної мови. Презентація вповні ілюструє й унаочнює доповідь.</p>

Тема 1. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти України

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ

План заняття

1. Історія розвитку вищої освіти і вищої школи.
2. Предмет і завдання педагогіки вищої школи.
3. Закони, закономірності, принципи вищої освіти.
4. Особливості становлення вітчизняної вищої школи.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та підготувати реферат відповідно до індивідуального завдання.

Рекомендована тематика рефератів

1. Нормативно-правові засади розвитку вищої освіти в Україні
2. Національний шлях розбудови вищої освіти, її адаптація до ринкової економіки
3. Сучасні тенденції розвитку вищої професійної освіти в Україні
4. Гуманізація освітнього процесу як шлях підвищення його ефективності
5. Вища професійна освіта в Україні: історія і сучасність
6. Шляхи підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі
7. Дидактичні проблеми тестового контролю у вищій школі.
8. Психолого-педагогічні проблеми спілкування викладача та студентів.
9. Завдання та проблеми безперервної освіти
10. Основні завдання соціально-гуманітарної складової освіти у вищій школі.

Перелік рекомендованої літератури

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. для викл., асп., студ. магістратури. Київ: Кондор, 2018. 272 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
4. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Кудіна В. В. Педагогіка вищої школи: підручник. Київ: Ленвіт, 2007. 194 с.
6. Нагаєв В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
7. Педагогіка вищої школи: підручник / за ред. В. Г. Кремінія, В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. Київ: Педагогічна думка. 2008. 256 с.
8. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2011. 628 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

ЄВРОПЕЙСЬКА ОСВІТНЯ ІНТЕГРАЦІЯ

План заняття

1. Європейський простір вищої освіти..
2. Моделі вищої освіти (французька, німецька, англійська).
3. Відмінності національної системи освіти від Європейської.
4. Адаптація вищої освіти України в Європейський освітній простір.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та підготувати презентацію на тему «Вищі навчальні заклади ЄС (країна та ВНЗ на вибір)».

Перелік рекомендованої літератури

1. Європейська практика студентського самоврядування в університетах України. Методичні матеріали / Під ред. проф. Т. Б. Буяльської. Вінниця, 2015. 82 с.
2. Забіяка І. М. Сучасна система вищої освіти в європейських країнах: проблеми і перспективи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. вип. 2022. Вип. 207. С. 137-142.
3. Зима І. Я. Світові та національні інститути розвитку вищої освіти України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 134–137.
4. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу в вищій школі та проблеми її реалізації в Україні. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 2 (63). С. 13-25.
5. Сисоєва С. О. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навч. посіб. Рівне: Овід, 2012. 352 с.
6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Київ: Ленвіт, 2006. 35 с.
7. Худавердієва В. А. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи*. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Спецвипуск. Том 2. С. 163-168.
8. Краєвська О. Освітня політика європейського союзу: становлення та механізми реалізації. *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. 2011. Випуск 28. С. 53-65.
9. Миськів Л. І. Стан та перспективи реформування вищої освіти в Європейському Союзі. *Український часопис міжнародного права*. 2013. № 1. С. 127- 130.

Тема 2. Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

СИСТЕМА ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

План заняття

1. Поняття вищої освіти, її мета, завдання, структура.
2. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти.
3. Принципи побудови системи вищої освіти в Україні

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та підготувати презентацію на тему:

1. Структура системи вищої освіти України.
2. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти України.
3. Види вищих навчальних закладів України.
4. Основні принципи побудови системи вищої освіти України.
5. Напрями вдосконалення системи вищої освіти України.
6. Основні складові процесу самовиховання.

Перелік рекомендованої літератури

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
3. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні / Всеукраїнське Педагогічне Товариство ім. Григорія Ващенко. Київ: Школяр, 1997. 149 с.
4. Кудіна, В. В. Педагогіка вищої школи: підручник. Київ: Ленвіт, 2007. 194 с.

5. Ніколаєнко С.М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства. Київ: Знання, 2005. 319 с.
6. Педагогіка вищої школи: підручник / за ред. В. Г. Креміня, В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. Київ: Педагогічна думка, 2008. 256 с.
7. Резван О. Методика викладання у вищій школі. Харків: «Міськдрук», 2012. 152 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

План заняття

1. Навчальний процес у ВНЗ
2. Студент ВНЗ, розвиток особистості студента у навчанні, формування студента як майбутнього фахівця.
3. Викладач та його функції у вищому навчальному закладі
4. Особливості педагогічного і навчального процесу у вищій школі.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. Надайте визначення «педагогічного» та «навчально-виховного процесу».
2. Чи можна вважати педагогічний процес системою?
3. Що або Хто може вважатися суб'єктами та об'єктами педагогічного процесу?
4. Які зв'язки встановлюються між суб'єктами та об'єктами педагогічного процесу?
5. Які існують суперечності педагогічного процесу?

Перелік рекомендованої літератури

1. Корбутяк В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень. Навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2010. 176 с.
2. Малафіїк І. В. Системний підхід у теорії і практиці навчання. Рівне: РДГУ, 2014. 437 с.
3. Салига Н. Формування методичної культури майбутніх викладачів закладів вищої освіти на етапі професійної підготовки. *Гірська школа Українських Карпат*. 2020. № 23. С. 116-121.
4. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації. Аналітичне дослідження / В. В. Олійник, Л. І. Даниленко та ін. Полтава: ЗКПБ, 2003. 340 с.
5. Системний підхід у вищій школі: навч. посіб. / автори-упоряд. Т. Д. Кочубей, К. В. Іващенкою Умань: ПП Жовтий О. О., 2014. 131 с.
6. Фоменко Н. А. Педагогіка вищої школи: методологія, стандартизація освіти. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 216 с.
7. Шабанова Ю. О. Системний підхід у вищій школі: підруч. для студ. магістратури. М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. Донецьк: НГУ, 2014. 120 с.

Тема 3. Методика навчання технологій як навчальний предмет і галузь педагогічної науки

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ

План заняття

1. Концепція технологічної освіти.
2. Розвиток науки і техніки XVIII – XIX ст.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. Охарактеризуйте зміст дисципліни «Методика навчання технологій».
2. Розкрийте напрями наукових досліджень в галузі теорії та методики навчання технологій.
3. Розкрийте сутність та мету методики навчання технологій.

Перелік рекомендованої літератури

1. Белошицький О. Аналіз відповідності теорії трудового навчання вимогам сучасного розвитку суспільства. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. №9. С.6-8.
2. Гаргін В.В. Історія розвитку методики трудового навчання в Україні. Умань: ПП Жовтий, 2012. 166 с.
3. Коберник О. М. Теоретико-методологічні засади технологічної та професійної освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2021. № 3. С. 15-22.
4. Корець М. С. Науково-технічна підготовка вчителів для освітньої галузі «Технології»: монографія. Київ: НПУ, 2002. 258 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

СУТНІСТЬ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

План заняття

1. Поняття методу навчання технологій.
2. Характеристика методів навчання технологій за джерелами передачі й характером сприйняття інформації.
3. Методи навчання технологій за характером пізнавальної діяльності.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. В чому полягає сутність методики навчання технологій?
2. Охарактеризуйте завдання методики навчання технологій.
3. Визначте основні класифікаційні ознаки теорії та методики навчання технологій.

Перелік рекомендованої літератури

1. Дмитренко П. В. Підготовка вчителів трудового навчання у вищих педагогічних навчальних закладах. *Український соціум*. 2018. № 3 (5). С. 102-107.
2. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навч. посібник / за заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. Умань: КопіЦентр, 2007. 154 с.
3. Оршанський Л. До проблеми технологічної підготовки школярів у сучасних умовах. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2011. №3. С.6-9.
4. Тхоржевський Д. О. Система трудового навчання. Київ, 1975. 115 с.

Тема 4. Розвиток методики навчання технологій на початку XXI століття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ОГЛЯД РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

План заняття

1. Витоки методики навчання технологій в Україні як складової педагогічної науки.
2. Соціально-політичні й культурно-освітні умови функціонування суспільства та їх вплив на розвиток технологічної освіти і її методики у другій половині XX століття.
3. Сучасний етап розвитку теорії та методики навчання технологій.
4. Формування нового покоління вчених у галузі методики навчання технологій.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. Розкрийте історичні передумови виникнення трудового навчання.
2. Охарактеризуйте вплив соціально-політичних та освітніх умов на розвиток трудового навчання в Радянському Союзі у 80-х роках та пост радянській Україні.
3. Розкрийте сучасний стан розвитку та реформування трудового навчання в національній системі освіти.
4. Охарактеризуйте зміст технологічної підготовки в контексті його трансформації.

Перелік рекомендованої літератури

1. Галузяк В. М. Педагогіка: рекомєнд. МОН України як навчальний посібник для студ. ВНЗ. Вінниця: Книга-Вега, 2003. – 415 с.
2. Коберник О. М. Трудове навчання в школі: проектно-технологічна діяльність. Харків: «Основа», 2010. 256 с.
3. Кравець В. П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Тернопіль: Вид-во «Тернопіль», 1996. 287 с.
4. Липова Л. Нові акценти змісту навчання на етапі технологічної підготовки. *Рідна школа*. 2005. № 1. С. 6-8.
5. Лікарчук І. Проблема профілізації навчання в старшій школі та шляхи її розв'язання. *Директор школи*. 2003. №20. С. 9.
6. Локшина О. І. Зарубіжна старша профільна школа: структурна організація, зміст освіти, підходи до оцінювання. *Рідна школа*. 2004. № 4. С. 65-67.
7. Методика організації проектної діяльності старшокласників з технологій: метод. посіб. для вчителів, навч. прогр. Київ: Літера ЛТД, 2010. 128 с.
8. Петрощук Н. Профільна школа: історія і сьогодення. *Директор школи*. 2011. № 7. С. 6-8.
9. Підласий І. П., Чепурна Н. М. Шляхи реалізації профільного навчання на Черкащині: методичний посібник. Черкаси: ЧПОПП, 2002. 78 с.
10. Сидоренко В. К. Перспективи галузі «Технологія» в загальноосвітніх навчальних закладах України. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 4. С. 4-7.
11. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Частина І. Теорія трудового навчання. Київ: РННЦ «ДІНІТ», 2000. 248 с.
12. Шматков Е. В. Методика професійного навчання (навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів із спеціальностей «професійне навчання»). Харків: УІПА, 2000. 111 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

План заняття

1. Загальні підходи до здійснення технологічної освіти закордоном.
2. Особливості технологічної освіти в європейських країнах.
3. Технологічна освіта в країнах Америки та Азії.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. Які основні напрями реформування систем освіти розвинених країн для задоволення потреб на ринку праці ви можете назвати?
2. Які назви носять споріднені технологічні дисципліни закордоном?
3. Протягом якого часу триває вивчення технологічних профілів в школах європейських країн?
4. Які особливості становлення технологічної освіти у Німеччині ви можете назвати?
5. Які особливості технічної та технологічної підготовки у Великій Британії ви можете відмітити?
6. Які особливості технологічного і професійного навчання у Франції є актуальними і для України?
7. Що є спільного і відмінного у технологічній підготовці основної школи в Фінляндії і України?
8. Які особливості технічної та технологічної підготовки в США ви можете відмітити?
9. В чому полягають особливості японської системи освіти?

10. Які проблеми соціально-економічного розвитку країни допомагає вирішити введення в навчальний план роботи загальноосвітніх навчальних закладів дисциплін технологічної підготовки?

Перелік рекомендованої літератури

1. Абашкіна Н. В. Принципи розвитку професійної освіти в Німеччині : монографія. Київ: Вища школа, 1998. 207 с.
2. Болюбащ Я. Я. Освіта в країнах Заходу. *Рідна школа*. 1994. № 12. С. 71-76.
3. Вишневська Н. Ю. Реформування шкільної освіти в Норвегії у 80-90-х роках ХХ ст. : дис. ...канд. пед. Наук. Рівне, 2000. 225 с.
4. Загородня О. М. Освіта в Англії. *Освіта*. 1996. 11 грудня. С.13-16.
5. Заіченко Н. В. Особливості освіти США на сучасному етапі і її реформування. *Колежанин*. 2003. № 11. С. 34-40.
6. Капелюшна Т. В. Сучасні тенденції технологічної підготовки учнів у школах США. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи* : зб. наук. праць УДПУ ім. П. Тичини. Київ: Міленіум, 2005. Випуск 12. С.44-49.
7. Ковчина І. М. Реформування загальної середньої та педагогічної освіти в Польщі у 80-90-х рр. ХХ ст. : автореф. дис. кан. пед. наук. Київ, 1997. 19 с.
8. Локшина О. Старша школа в Європі: сучасний контекст. *Шлях освіти*. 2003. № 2. С. 21-24.
9. Мельниченко Б. Професійна підготовка учнів загальноосвітньої школи зарубіжних країн. *Професійно-технічна освіта*. 2003. № 3. С. 42-45.
10. Сойчук Р. Л. Реформування змісту трудового навчання в об'єднаній школі Великої Британії в 70-90-ті роки ХХ ст. : дис. канд. пед. наук. : 13.00.01. Рівне, 2003. 238 с.
11. Терещук Г. В. Трудова підготовка учнів у розвинутих країнах. *Педагогіка і психологія*. 1997. № 1. С. 244-250.

Тема 5. Концептуальні засади технологічної освіти учнів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА УЧНІВ ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

План заняття

1. Теоретико-методологічні засади концепції.
2. Основні принципи технологічної освіти.
3. Стратегічні напрями й тактичні завдання реалізації концепції технологічної освіти.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. Визначте сутність технологічної підготовки учнів у загальноосвітній навчальних закладах України.
2. Охарактеризуйте концептуальні засади сучасної технологічної освіти школярів.
3. Розкрийте основні дидактичні принципи технологічної освіти в сучасній школі.
4. Охарактеризуйте доцільність профілізації технологічної освіти школярів.

Перелік рекомендованої літератури

1. Біляк Б. М. Про організацію профільного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах. *Педагогічна думка*. 2003. №3. С. 26–28.
2. Державний стандарт освітньої галузі «Технологія». *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 4. С. 4–7.

3. Коберник О. М. Проектно-технологічна система трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 4. С. 8–12.
4. Концепція профільного навчання в старшій школі. *Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України*. 2011. №24. С. 3-15.
5. Тхоржевський Д. О. До стандарту змісту освітньої галузі «Технологія». *Трудова підготовка в закладах освіти*. 1996. № 2. С. 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

МІСІЯ, МЕТА І ЗАВДАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.

План заняття

1. Зміст і структура технологічної підготовки школярів.
2. Стратегічні напрями й тактичні завдання удосконалення технологічної освіти.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. Визначте основну мету та завдання технологічної освіти школярів.
2. Охарактеризуйте компетентнісний підхід в організації технологічної освіти учнів.
3. Опишіть основні завдання шкільного предмета «Трудове навчання».
4. Визначте стратегічні напрями розвитку технологічної освіти в загальноосвітній школі.

Перелік рекомендованої літератури

1. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. № 6. С. 3–11.

2. Кузнецов Ю. Мета освіти у профільній школі: постановка проблеми. *Профільне навчання: теорія і практика*: зб. наук. пр. за матеріалами методологічного семінару АПН України. Київ: Педагогічна преса, 2006. С. 30-35.

3. Мадзігон В. Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах профілізації старшої школи. *Профільне навчання: Теорія і практика*: зб. наук., праць за матеріалами методологічного семінару АПН України. Київ: Педагогічна преса, 2006. С. 77–84.

4. Самодрин А. П. Профільне навчання в середній школі : монографія. Кременчук: ВЦ СГЕІ; 2004. 384 с.

5. Сидоренко В. К. Перспективи галузі «Технологія» в загальноосвітніх навчальних закладах України. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 4. С. 4–7.

Тема 6. Професійна компетентність викладача методики навчання технологій.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

ЗМІСТОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ.

План заняття

1. Сутність, мета та завдання професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій.
2. Основні види професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. У чому полягає сутність поняття «професійно-педагогічна діяльність» вчителя технологій?
2. Чим обумовлено визначення мети професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій?
3. Проаналізуйте комплекс завдань, за допомогою яких вирішуються протиріччя у системі професійно-педагогічної діяльності. Назвіть існуючі протиріччя

Перелік рекомендованої літератури

1. Вознюк Л. Експертиза сучасного уроку. *Відкритий урок*. 2003. № 9-10. С.31-35.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.

3. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка]. Умань: Копіцентр, 2007. 154 с.

4. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник. Київ: ВАТ «КДНК», 2001. 608 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА.

План заняття

1. Структура професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій.

2. Основні функції професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу та надати розгорнуті відповіді на запитання:

1. Які основні види професійно – педагогічної діяльності вчителя технологій визначають науковці у сучасній системі освіти?

2. Визначте та охарактеризуйте основні компоненти структури професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій.

3. Перерахуйте основні функціональні компоненти професійної діяльності вчителя технологій у педагогічній системі.

Перелік рекомендованої літератури

1. Яковлева В. А. Особливості організації трудового навчання і виховання учнів: навчальний посібник. Кривий Ріг: ІВІ, 2007. 117 с.

2. Яковлева В. А. Формування професійної компетенції у майбутніх вчителів трудового навчання засобами інформаційно-педагогічних технологій. *Інноваційні технології у професійній підготовці вчителя трудового навчання: проблеми теорії і практики*: Матеріали Міжнар. Наук. Практ. Конф. Полтава: ПДПУ ім. В. Г. Короленка, 2008. С. 205-209.

3. Яковлева В. А. Проблеми та перспективи використання новітніх інноваційних педагогічних технологій при підготовці майбутніх фахівців. *Педагогічні проблеми забезпечення якості професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграції*: матеріали Всеукраїнського круглого столу 15 квітня 2011 року: збірник наукових праць. Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2011. С. 88-90.

4. Яковлева В. А. Підготовка майбутніх педагогів до проектної діяльності як засіб формування компетентного вчителя трудового навчання. *Вісник Черкаського університету*. 2012. № 196. С. 186-189.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ І РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексюк А. М. Методи навчання і методи учіння. Київ : Вища школа, 2019. 48 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія : підруч. Київ : Вища школа, 2019. 558 с.
3. Атаман Л. Нові інформаційні технології в трудовому навчанні. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2009. № 5. С. 7-10.
4. Бельмаз Я. М. Професійна підготовка викладачів вищої школи у Великій Британії та США : моногр. Київ : Кондор, 2021. 304 с.
5. Белошицький О. Аналіз відповідності теорії трудового навчання вимогам сучасного розвитку суспільства. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. № 9. С. 6-8.
6. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи. Київ : «К.І.С.», 2018. С. 450.
7. Білан Л.Л. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Ніжин : ПП Лисенко, 2021. 399 с.
8. Бондар В. І. Дидактика : підручник. Київ : Вища школа, 2020. 264 с.
9. Вайнола Р. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу : навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2021. 140 с.
10. Ващенко Г. Загальні методи навчання: підручник для педагогів. Київ, 2017. 415 с.
11. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2017. 616 с.
12. Гаргін В.В. Історія розвитку методики трудового навчання в Україні: монографія. Умань : ПП Жовтий, 2012. 166 с.
13. Гетта В. Шляхи досягнення педагогічної майстерності. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. № 9. С. 44-45.

14. Гуревич Р. Чи потрібен комп'ютер на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2001. № 2. С. 6-10.
15. Гусев В. І. Удосконалення змісту політехнічної підготовки вчителів праці у педінституті. Київ : Вища школа, 2019. 131 с.
16. Дмитренко П. В. Підготовка вчителів трудового навчання у вищих педагогічних навчальних закладах. *Український соціум*. 2018. № 3 (5). С.102-107.
17. Зязюн І. А. Гуманізація та гуманітаризація професійної освіти : наук.-метод. зб. Київ : Ін-т пед. і психол. проф. освіти АПН України, 2019. 160 с.
18. Кирильчук Ю. Використання інноваційних ідей на заняттях із методики трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2009. № 5. С. 35-37.
19. Коберник О. Дидактичні основи уроку трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 2. С. 3-7.
20. Коберник О. М., Сидоренко В. К. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навчальний посібник. Умань : СПД Жовтий, 2008. 245 с.
21. Коберник О. М. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України (Проект). *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. № 6. С. 3-11.
22. Коберник О. М. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навчальний посібник. Тернопіль : ТНПУ, 2008. 257 с.
23. Коберник О. М. Теоретико-методологічні засади технологічної та професійної освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2021. № 3. С. 15-22.
24. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2020. 488 с.
25. Лякішева А. В. Методика викладання навчальних дисциплін соціально-педагогічного напрямку студентам ВНЗ : навч.-метод. посіб.

Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. 504 с.

26. Навчальний процес у вищій педагогічній школі : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Мороза. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. 337 с.

27. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Київ : ЦУЛ, 2017. 232 с.

28. Овчарук О. В. Стратегія реформування освіти в Україні : рекомендації з освітньої політики. Київ : «К.І.С.», 2019. 296 с.

29. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 472 с.

30. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко та ін. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.

31. Оршанський Л. До проблеми технологічної підготовки школярів у сучасних умовах. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2011. № 3. С. 6-9.

32. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: монографія / За заг. ред. О. М. Коберника. Київ : Наук світ, 2003. 172 с.

33. Сидоренко В. Психофізіологічні основи трудового навчання – важливий компонент професійної підготовки вчителя. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. № 3. С. 25-28.

34. Сидоренко В. Основи техніки і технології: навчальний посібник. Київ : НПУ, 2001. 234 с.

35. Терещук А. І. Методика організації проектної діяльності старшокласників з технологій. Київ : Літера ЛТД, 2010. 128 с.

36. Терещук А. Формування практичних умінь на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 2. С. 32-36.

37. Ткачук С. Мета, завдання і принципи технологічної освіти в загальноосвітній школі. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2011. № 3. С. 9-12.

38. Товканець Г. В. Університетська освіта : навч.-метод. посіб.

Київ : Кондор, 2021. 186 с.

39. Тхоржевський Д. О. Дидактика трудового навчання. Київ : Рад. школа, 1973. 167 с.

40. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Київ, 2000. 269 с.

41. Тхоржевський Д. О. Система трудового навчання. Київ : Рад. шк., 1975. 115 с.

42. Цина А. Організація технологічної освіти в умовах профільної школи. Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. № 3. С. 17-20.

43. Шевчук С. Методологічний аспект вивчення, узагальнення та впровадження передового педагогічного досвіду. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. № 7-8. С. 25-29.

44. Ярошенко О. Г. Проблеми групової навчальної діяльності школярів: дидактико-методичний аспект. Київ : Станіца, 1999. 245 с.

Додаток А. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТІВ

Мета і завдання написання реферату

Реферат є формою закріплення і контролю знань, умінь та компетентностей, набутих та сформованих здобувачами в процесі їх практичної діяльності.

Метою написання реферату є підтвердження рівня опанування здобувачами основних положень з обраної тематики, демонстрація знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки. Реферат повинен передбачати розкриття конкретного напрямку діяльності, мати прикладний характер та практичну спрямованість.

Завданнями написання реферату є:

- вивчення стану розробки обраної проблематики в літературі та публікаціях;
- розгляд у контексті обраної теми практики й підходів до розв'язання конкретних проблем діяльності;
- вивчення відповідних інформаційних даних, що стосується теми реферату;
- логічний, аргументований виклад матеріалу, узагальнення досвіду роботи;
- розробка та обґрунтування пропозицій щодо поліпшення роботи в тій чи іншій сфері діяльності, визначеній темою реферату.

Тема обирається слухачем самостійно, виходячи із запропонованого переліку. Вона має відповідати потребам поліпшення діяльності, базуватися на прагненні фахівців впровадити в практику власні пропозиції.

Оформивши реферат належним чином, здобувачі здають його викладачеві що забезпечує освітній процесу для перевірки. Після перевірки здобувач захищає свій реферат.

Актуальність теми визначається проблематикою удосконалення роботи

і має базуватися на аналізі наукової літератури й практичної діяльності.

Науково-теоретичний рівень реферату досягається за рахунок ретельного аналізу питання, що досліджується, з урахуванням сучасного розвитку в галузі професійної діяльності, теоретичних узагальнень, наведення характерних прикладів тощо.

Практична спрямованість. Тема реферату зорієнтовується на практику вирішення актуальних проблем діяльності конкретного підрозділу. Теоретичний матеріал необхідно підкреслювати аналізом практичної діяльності (заочна форма навчання – в якому працює здобувач). Це дозволить забезпечити прикладний характер роботи, більш повно використовувати досвід роботи здобувача в закладах освіти.

Структура реферату

Структура реферату містить такі елементи:

- титульна сторінка;
- план;
- вступ;
- основна частина (розділи, пункти і підпункти);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш містить найменування закладу вищої освіти (Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»); назву кафедри, де виконана робота; рік навчання, групу, факультет, прізвище, ім'я, по батькові автора.

План

Після титульного аркуша розташовується зміст (план) (аркуш не нумерується), в якому містяться назви розділів і параграфів та вказуються сторінки (інтервал – 1,5). Зміст (план) наукової праці повинен відповідати кільком універсальним вимогам:

- теми кожного розділу однакові за важливістю, а самі розділи – приблизно однакові за обсягом;
- варто охоплювати весь матеріал, що відноситься до теми, але нічого зайвого;
- теми і зміст окремих розділів не повинні «накладатися»;
- жоден із пунктів плану не може повторювати назви роботи.

Вступ

Вступ обсягом 1-2 сторінки – важлива частина реферату. У ньому обґрунтовують актуальність обраної теми, оцінюють стан дослідження наукової проблеми, формулюють мету і визначають завдання реферату, дають короткий загальний огляд наявної літератури і використаних джерел. Бажано, щоб початок був яскравим і проблемним, який одразу приверне увагу читача.

Вимоги до змісту основної частини реферату

За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання (що нового вніс той чи інший дослідник) або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми), а також у вигляді розгорнутої рецензії конкретної наукової роботи.

Зміст реферату має відповідати його темі, меті і завданням. Послідовно розкривайте всі передбачені планом питання, обґрунтуйте, пояснюйте основні положення, підкріплюйте їх конкретними прикладами і фактами, формулюйте думки чітко, просто, правильно і недвозначно (щоб і самому було зрозуміло), а також прагніть логічно структурувати текст. Щоразу треба пам'ятати, що Ваш реферат хтось читатиме і прагнучиме зорієнтуватися в ньому, щоб швидко знайти відповідь на питання, які його цікавлять (заодно уявіть себе на місці такої людини). Звичайно, робота, яка написана «суцільним текстом» (без заголовків, без абзаців, без виділення шрифтом найважливішої інформації тощо) не викликатиме в культурного читача

захоплення.

Висновки

Висновки – самостійна частина реферату, в якій не слід просто переказувати зміст роботи. У них потрібно висвітлити такі аспекти:

- оцінити ступінь досягнення мети і виконання завдань роботи;
- перерахувати і стисло охарактеризувати відомі наукові підходи досліджених проблеми, а також виділення нових аспектів, дискусійних питань, що підлягають подальшому вивченню;
- визначити, що є цінним у реферованих роботах, що вимагає додаткового аналізу й уточнення, а що викликає сумніви.

Обсяг висновків – 1-2 сторінки.

Реферат має бути надрукований на стандартному аркуші формату А 4 з дотриманням таких вимог: поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм; шрифт Times New Roman розміром 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5; відступ червоного рядка – 1,25; вирівнювання тексту – за шириною.

Обсяг тексту реферату – 8-20 друкованих сторінок.

Кожен структурний елемент змісту роботи починається з нової сторінки. Найменування структурних елементів треба розташовувати по центру рядка без крапки в кінці, без підкреслення, відділяючи від тексту трьома міжрядковими інтервалами.

Перенос складів у словах не використовується.

Не допускаються скорочення слів, а вживання абрєвіатури дозволяється після того, як в тексті уже використовувалося її змістове словосполучення із вказівкою в дужках такої абрєвіатури.

Рисунки і таблиці повинні мати заголовки і нумерацію, узгоджену з номером розділу.

Посилання в тексті реферату на джерела варто зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками,

наприклад: «... у праці К. Д. Ушинського [6, с. 148] визначено ...». Можливі й посторінкові посилання.

Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне. Цитуючи, потрібно дотримуватися кількох формальних правил:

- цитата повинна бути дослівною;
- цитата не повинна бути надто довгою;
- цитата повинна подаватися у лапках і супроводжуватися посиланням на джерело у примітці;
- вилучення певних фрагментів, яке дозволяє уникнути довгого цитування, позначається трикрапкою;
- пояснення, які розривають текст цитати, подаються у квадратних дужках;
- цитати, які є незавершеним реченням, граматично узгоджуються із авторським текстом.

Бібліографічний опис списку використаних джерел може оформлятися здобувачем за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій» (... з Вимог до оформлення від 12.01.2017 МОН).

Додаток Б.
ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ
БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ
ДЖЕРЕЛ ЗГІДНО З НАЦІОНАЛЬНИМ СТАНДАРТОМ УКРАЇНИ
ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p>Книги: Один автор</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
<p>Два автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
<p>Три автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.

	4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляев Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.

	<p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. №3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543.</p>

	<p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Баланс-бюджет. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p>

	<p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну /Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. Михайло Баймуратов: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у</p>

	<p>взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. Формирование толерантного сознания в обществе : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. Адміністративне право України : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірій М. І. Судова влада. Юридична енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за

	<p>допомогою матриць типу Гріна. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. Проблеми законності. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. Право України. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. Урядовий кур'єр. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. Юридичний вісник України. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>